

Početna Stranica > ... > Obiteljskopравни Predmeti I Nasljeđivanje > Imovinskopravna Pitanja U Braku I Registriranom Partnerstvu > Bračnoimovinski Režimi > France

Bračnoimovinski režimi

 Francuska

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Postoji li u državi članici zakonski uređen bračnoimovinski režim? Što je njime predviđeno?

Bračnoimovinski režim skup je pravnih pravila kojima se uređuju imovinski odnosi između bračnih drugova te između bračnih drugova i trećih strana. Njime se utvrđuju pravila koja se primjenjuju na bračne drugove u pogledu ovlasti i vlasništva nad imovinom za trajanja režima ili po njegovu razvrgnuću, uslijed smrti ili razvoda.

Na bračne drugove koji u okviru bračnog ugovora nisu odabrali bračnoimovinski režim primjenjuje se zakonski režim zajedničke imovine stečene nakon sklapanja braka (*communauté réduite aux acquêts*) utvrđen u članku 1401. i dalje Građanskog zakonika (*Code civil*).

Prema tom zakonskom režimu zajedničke stečene imovine razlikuju se tri skupine imovine: zasebna imovina svakog od bračnih drugova i imovina koja je u zajedničkom vlasništvu bračnih drugova.

Sva imovina koju su bračni drugovi stekli prije sklapanja braka i imovina koju su za trajanja braka stekli nasljeđivanjem, darovanjem ili legatom (članak 1405. Građanskog zakonika) smatra se zasebnom imovinom. Određena osobna imovina kao što je odjeća, naknada štete zbog tjelesne ozljede ili nematerijalne štete itd., kako je utvrđeno u članku 1404. Građanskog zakonika, isto se tako smatra zasebnom imovinom. Zasebnu imovinu čini i imovina stečena izvanrednim primicima ili u zamjenu za zasebnu imovinu (članci 1406. i 1407. Građanskog zakonika).

S druge strane, zajednička imovina sastoji se od imovine koju su bračni drugovi stekli zajednički ili odvojeno za trajanja braka, uključujući njihove primitke i plaće. Člankom 1402. Građanskog zakonika predviđena je i pretpostavka zajedničke imovine, čime se utvrđuje da imovina za koju se ne može dokazati da je zasebna pripada u kategoriju zajedničke imovine stečene nakon sklapanja braka.

Svaki bračni drug u načelu ima pravo samostalno upravljati ili raspolagati zajedničkom imovinom (članak 1421. Građanskog zakonika). Međutim, potrebna je suglasnost obiju strana kad je riječ o najozbiljnijim radnjama kao što su besplatno ustupanje, prijenos i uspostava stvarnih prava na nepokretnoj imovini, *goodwill*, neprenosive dionice itd. (članci 1422. i 1424. Građanskog zakonika).

2 Na koji način bračni drugovi mogu urediti svoj bračnoimovinski režim? Koji su formalni zahtjevi u tom slučaju?

Kad je riječ o temeljnim pravilima, na bračnoimovinske sporazume u načelu se ne primjenjuju ograničenja. Člankom 1387. Građanskog zakonika predviđeno je da se „zakonom uređuje samo imovinski odnos između bračnih drugova ako ne postoje posebni sporazumi koje bračni drugovi mogu sklopiti ako ih smatraju primjerenima, pod uvjetom da se njima ne krši javni moral ili sljedeće odredbe”.

Stoga bračni drugovi slobodno mogu odabrati svoj bračnoimovinski režim, pod uvjetom da poštuju odredbe

obveznog primarnog režima utvrđene u članku 212. i dalje Građanskog zakonika.

U Građanskom zakoniku opisano je nekoliko mogućih vrsta ugovornih režima: ugovorena zajednička imovina (kao što je režim zajedničke ukupne imovine utvrđen u članku 1526. Građanskog zakonika), odvajanje imovine (članak 1536. i dalje Građanskog zakonika) ili udio u imovini stečenoj nakon sklapanja braka (članak 1569. i dalje Građanskog zakonika).

Kad je riječ o formalnim zahtjevima, kako bi bili valjani, bračnoimovinski sporazumi moraju se sastaviti u obliku javnobilježničke isprave i to prije sklapanja braka (članci 1394. i 1395. Građanskog zakonika). Mogu se izmijeniti javnobilježničkim aktom prema istom postupku, u skladu s uvjetima iz članka 1397. Građanskog zakonika. Od stupanja na snagu Zakona br. 2019-222 od 23. ožujka 2019. o planiranju za razdoblje 2018. – 2022. i reformi pravosudnog sustava (*loi no 2019-222 du 23 mars 2019 de programmation 2018-2022 et de réforme pour la justice*) sad je moguće promijeniti bračnoimovinski režim bez čekanja isteka razdoblja od dvije godine i u načelu se više ne zahtijeva sudska potvrda promjene režima (osim u slučaju prigovora vjerovnika ili punoljetne djece).

3 Postoje li ograničenja slobode uređenja bračnoimovinskog režima?

Načelo slobode odabira bračnoimovinskog sporazuma ograničeno je obveznim uvjetima u pogledu primarnog režima, koji se primjenjuju na sve režime bez obzira na vrstu.

Ti se uvjeti navode u članku 212. i dalje Građanskog zakonika. Oni posebno uključuju odredbe kojima se štiti obiteljski dom (članak 215. treći stavak), pravila koja se primjenjuju na sudjelovanje u podmirivanju troškova kućanstva (članak 214.) i solidarnu odgovornost za dugove kućanstva (članak 220.).

4 Koji su pravni učinci razvoda, rastave ili poništaja braka na bračnu stečevinu?

U slučaju razvoda, zakonske rastave ili poništaja braka dolazi do razvrgnuća i likvidacije bračnoimovinskog režima.

Likvidacija bračnoimovinskog režima postupak je koji se provodi pred javnim bilježnikom, u okviru kojeg se utvrđuje i procjenjuju imovina i dugovi svakog od bračnih drugova.

Međutim, sudjelovanje javnog bilježnika nije obvezno ako se postupkom ne dijeli nepokretna imovina.

Uzroci razvrgnuća režima zajedničke imovine utvrđeni su u članku 1441. Građanskog zakonika: smrt jednog bračnog druga, pretpostavka smrti jednog bračnog druga, razvod, zakonska rastava, odvajanje imovine ili promjena bračnoimovinskog režima.

Kad je riječ o datumu na koji razvod počinje proizvoditi pravne učinke, u slučaju sporazumnog razvoda brak prestaje na datum na koji sporazum o razvodu sklopljen u obliku privatne isprave koju supotpisuju odvjetnici postaje izvršiv. Ako se postupak razvoda pokreće pred sudom, tad je datum na koji razvod počinje proizvoditi pravne učinke datum na koji rješenje o razvodu postaje pravomoćno.

5 Koje su posljedice smrti jednog od bračnih drugova na bračnoimovinski režim?

Smrt jednog od bračnih drugova dovodi do razvrgnuća bračnoimovinskog režima. Režim je razvrgnut na datum smrti, a utječe na odnose između bračnih drugova i odnose između bračnih drugova i trećih strana. Kad je riječ o bračnim drugovima na čiji se brak primjenjuje zakonski režim zajedničke imovine, člankom 1441. Građanskog zakonika predviđeno je da se taj režim razvrgava uslijed smrti jednog bračnog druga.

Stoga se uslijed smrti jednog od bračnih drugova mora provesti dvostruka likvidacija: prvo likvidacija bračnoimovinskog režima, a zatim i likvidacija nasljedstva.

U skladu s člankom 763. Građanskog zakonika, ako je glavno mjesto stanovanja nadživjelog bračnog druga bila nekretnina u vlasništvu obaju bračnih drugova ili nekretnina koja u potpunosti ulazi u ostavinu, tad taj bračni

drug ima pravo na besplatnu upotrebu te nekretnine i uživanje u njoj u razdoblju od godine dana. Riječ je o učinku braka.

6 Koje je tijelo nadležno za odlučivanje u predmetu koji se odnosi na bračnoimovinski režim?

Sudac obiteljskog suda (*juge aux affaires familiales, JAF*) nadležan je za odlučivanje o bračnoimovinskim režimima (Zakon br. 2009-506 od 12. svibnja 2009. o pojednostavnjenju prava (*loi n° 2009-506 du 12 mai 2009 sur la simplification du droit*), Odluka br. 2009-1591 od 17. prosinca 2009. o postupcima u kojima odlučuje sudac obiteljskog suda, a koji se odnose na bračnoimovinske režime i zajedničko vlasništvo (*décret n° 2009-1591 du 17 décembre 2009 relatif à la procédure devant le juge aux affaires familiales en matière de régimes matrimoniaux et d'indivisions*), Okružnica CIV/10/10 od 16. lipnja 2010. o ovlastima suca obiteljskog suda u pogledu likvidacije (*circulaire CIV/10/10 du 16 juin 2010 sur les compétences du juge aux affaires familiales en matière de liquidation*)).

Kad je riječ o postupku sporazumnog razvoda koji se ne vodi pred sudom, sporazum bračnih drugova sklapa se u obliku privatne isprave koju supotpisuju odvjetnici, a izvornik te isprave podnosi se javnom bilježniku (članak 229-1 Građanskog zakonika). U okviru sporazumnog razvoda likvidaciju bračnoimovinskog režima treba provesti u trenutku razvoda braka. Sporazum mora sadržavati izjavu o nagodbi u pogledu bračnoimovinskog režima, koju treba sastaviti pred javnim bilježnikom ako se likvidacija odnosi na imovinu koju je potrebno upisati u zemljišne knjige (odnosno nepokretnu imovinu) (članak 229-3 Građanskog zakonika). U tom slučaju u postupku sudjeluju dva odvjetnika i javni bilježnik.

Opće je pravilo da javni bilježnik mora provesti likvidaciju bračnoimovinskog režima ako se ona odnosi na barem jednu nekretninu koju je potrebno upisati u zemljišne knjige.

Sud odlučuje samo o spornim predmetima ili predmetima u kojima nije postignut dogovor.

7 Koji su učinci bračnoimovinskog režima na pravne odnose između bračnog druga i treće osobe?

Na temelju članka 220. Građanskog zakonika odredbom o primarnom režimu koja se primjenjuje neovisno o bračnoimovinskom režimu koji su odabrali bračni drugovi uređeni su odnosi između bračnih drugova i trećih strana. Tim je člankom utvrđeno načelo solidarne odgovornosti bračnih drugova za dugove kućanstva: „Svaki bračni drug ovlašten je samostalno sklapati ugovore koji se odnose na održavanje kućanstva ili odgoj i obrazovanje djeteta. Bračni drug solidarno je odgovoran za svaki dug koji je na taj način prouzročio drugi bračni drug. Međutim, solidarna odgovornost ne primjenjuje se na izdatke koji su očito pretjerani s obzirom na životni stil kućanstva, korisnost ili beskorisnost transakcije ili dobru ili lošu vjeru ugovorne treće strane. Isto tako, solidarna se odgovornost ne primjenjuje ako dugovi nisu nastali uz suglasnost obaju bračnih drugova za kupnju uz obročnu otplatu iznosa ili za zajmove, osim ako se radi o malim iznosima potrebnima za podmirivanje svakodnevnih potreba i ako kumulativna svota iznosa, kad je riječ o višestrukim zajmovima, nije očito pretjerana s obzirom na životni stil kućanstva.”

U okviru zakonskog režima zajedničke imovine vjerovnici u načelu mogu pokrenuti sudski postupak radi naplate dugova za koje par odgovara zajedničkom imovinom na temelju članka 1413. Građanskog zakonika.

Međutim, vjerovnici jednog bračnog druga mogu oduzeti primitke i plaće drugog bračnog druga samo ako je dug nastao zbog održavanja kućanstva ili odgoja i obrazovanja djeteta, u skladu s člankom 220. Građanskog zakonika (članak 1414. Građanskog zakonika).

Na zajedničku imovinu ne primjenjuju se ni obveze koje nastaju kad jedan od bračnih drugova samostalno sklopi ugovor o jamstvu ili kreditu. Obveze koje u tom slučaju nastaju odnose se samo na zasebnu imovinu i prihod bračnog druga koji sklapa ugovor, osim ako je drugi bračni drug u tu svrhu dao svoju izričitu suglasnost (članak 1415. Građanskog zakonika).

8 Kratak opis postupka podjele bračne stečevine u državi članici, uključujući raspodjelu, distribuciju i likvidaciju

Kako bi se provela likvidacija bračne stečevine, potrebno je utvrditi različite skupine imovine (zasebnu i zajedničku imovinu, dospjela plaćanja i dugove između bračnih drugova, imovinu i obveze). Ako postoje skupine imovine koje je potrebno podijeliti, one se dijele kako bi se provela distribucija imovine i vlasništva bračnih drugova.

U okviru režima zajedničke imovine stečene nakon sklapanja braka imovina se dijeli u jednakim dijelovima između bračnih drugova. Međutim, strane se u okviru svojeg bračnog ugovora mogu odlučiti za drukčiju, neravnomjernu podjelu.

Podjela zajedničke imovine može se temeljiti na sporazumnoj nagodbi ili se strane mogu obratiti sudu. Kad je riječ o sporazumnoj nagodbi, bračni drugovi sastavljaju sporazum o podjeli. Taj će se sporazum sastaviti u obliku javnobilježničkog akta ako se odnosi na imovinu koju je potrebno upisati u zemljišne knjige. O podjeli će odlučivati sudovi ako strane ne uspiju postići dogovor o likvidaciji ili distribuciji imovine. Sudac će odlučivati o zahtjevima za održavanje zajedničkog vlasništva ili isključivu dodjelu (članak 831. Građanskog zakonika).

Neovisno o tome temelji li se podjela na sporazumnoj nagodbi ili o njoj odlučuje sud postupak završava podjelom imovine, u skladu s načelom jednake podjele na temelju jednake vrijednosti. Tako se svakom korisniku dodjeljuje imovina jednakovrijedna njegovim pravima u okviru zajedničkog vlasništva. Ako je sastav imovine takav da nije moguće stvoriti jednakovrijedne dijelove, nejednakost se kompenzira isplaćivanjem razlike. Određena imovina može se dodijeliti isključivo jednom od korisnika.

Podjela ima deklaratorni učinak; odnosno smatra se da je svaki bračni drug na temelju pravne fikcije oduvijek bio vlasnik imovine koja mu je dodijeljena i da nikad nije bio vlasnik imovine koja je dodijeljena drugom bračnom drugu.

9 Koji je postupak registracije nepokretne imovine i koji su dokumenti ili informacije potrebni?

Kad je riječ o podjeli koja se temelji na sporazumnoj nagodbi, a imovina koja se dijeli podliježe upisu u zemljišne knjige (drugim riječima, nepokretna imovina), isprava o likvidaciji i podjeli mora biti u javnobilježničkom obliku.

Člankom 710-1 Građanskog zakonika propisano je da, „kako bi se mogle ispuniti formalnosti povezane s upisom u zemljišne knjige, svaka radnja ili pravo moraju se temeljiti na javnobilježničkom aktu s ovjerom javnog bilježnika koji djeluje u Francuskoj, sudskoj odluci ili vjerodostojnoj ispravi koju je izdalo upravno tijelo”.

Bračni drugovi u tom slučaju moraju platiti, kao prvo, pristojbu od 2,5 %, umanjenu na 1,8 % od 1. siječnja 2021. i 1,1 % od 1. siječnja 2022., za podjelu nakon zakonske rastave ili razvoda, izračunanu na temelju neto vrijednosti podijeljene imovine i, kao drugo, javnobilježničke pristojbe i naknadu za rad javnog bilježnika.

■ Posljednji put ažurirano: 05/05/2026

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.